

IST IZLAZI TJEDNO. — GODISNJA REDOVITA PRETPLATA DIN 30, DOBROTVORNA DIN 50. — ZA INOZEMSTVO DIN 60. — OGLASI PO NAROČITOJ TARIFI.

GODINA XI.

BROJ 14.

ADRESA UREDNISTVA I UPRAVE: ŠIBENIK pp. 17.

Šibenik, 5. travnja 1940.

RUKOPISI SE NE VRAĆAJU.

BROJ ČEK. RAČUNA 23.121

Uporedo

Toliki nas problemi muče, da im ne znamo ni broja ni prvenstva. Tu je radničko i seljačko pitanje; tu je kriza književnosti, duha i morala; tu je velika žudnja za mirom, kojega već dugo nema.

Dobro je i pametno, ako neko nastoji ozbiljno proučavati te probleme. Ali koja nam korist od proučavanja ako im ne potražimo rješenja i lijeka?

Dok liječnici, često puta, ne znaju, koji bi lijek propisali svojim pacijentima, dole za ozdravljenje teško bolesnoga pacijenta, kojemu je ime: Čovječanstvo — poznat je sigurni lijek. Taj lijek, koji bi zacijelio sve rane na tijelu čovječanstva, riješio sve probleme — jest: praktična vjera i razumni zakoni.

— Razumni zakoni. A kad su razumni, onda su i pravedni!

Zakona imamo i previše, ali ih je malo razumnih i pravednih. Dok zakonici zadiru u najmanje pojedinosti, o kojima niko na svijetu ne vodi računa, dole se puštaju po strani najvažnija pitanja života.

Primjera radi: Kočijaši se kažnjavaju, kad malo žešće ošnu konje, a stotine liječnika, bez kazne, ali zato i bez ikakvog razloga, ubijaju nerođenu, nevinu djecu; ubereš li u susjedvu vrtu kilo voća, odneseš li pile iz tuđega kokošnjaka, osude te ne osam dana zatvora, ali zato se možeš punih osamdeset godina slobodno i časno šefati, kad »lukavo« isprazniš narodne blagajne; govoriš li, makar i potajno — u četiri oka, istinu, moraš na robiju, a kad javno: u novinama, na političkim zborovima, u parlamentu — lažeš, krivotvoriš i zavađaš čitav narod u bludnju, nagrađuju te — — — — — visokim i unosnim položajima.

Eto, takvi znadu biti zakoni.

Trebamo zakone. Stroge i neumoljive, ali razumne i pravedne! Trebamo zakone koji će se strože primijeniti prema višima, uglednijima i bogatijima, nego prema nepoznatim nosačima i sluškinjama! Jer što si viši i ugledniji, nužno snosiš i veću odgovornost. Zločin je uvijek zločin, ali, s obzirom na okolnosti, taj je veći, kad ga počini okrunjena glava nego koji uličnjak.

No ni zakoni nisu sami po sebi dovoljni. Ima u životu bezbroj zakačaka, pa i prostranih trgova, kamo zakon ne može stići. Tu je on nemoćan kao i lav u kavezu, jer ga niko ne kontrolira osim savjesti i Boga.

Bog i savjest — to je ona druga poluga, ona tračnica koja mora ići uporedo sa zakonima.

Nezdrave pojave

Ima nas svakakvih. A kakvi smo mi, takav je i život. Tako je bilo u prošlosti, tako je i danas.

Ljudi od politike i stranaka sva zla prebacuju na leđa protivničkim taborima, koje krste raznim nazivima. Neka im bude. Mi ne ulazimo u podrobnija pitanja, jer na tomu polju ne stupamo sigurnim koracima. Imaće po nešto pravo i jedni i drugi. To je najčešće u pitanjima, koja stvaraju ljudi.

Sada smo mi u vremenu koje je iznijelo na vrh ljude »seljačke politike«.

Svak treba da je na čistu: Hrvatska ne može biti sretna, ako se ne osjeća zadovoljno seljak, koji predstavlja ogromnu većinu naroda, pače se može reći, da je hrvatski narod seljački narod. To je jasno. S tim mora računati svak koji misli nešto značiti i radići.

Po našoj misli: seljak će biti zadovoljan, ako se narodni i državni poslovi vode s intencijom, da se život odvija na način, koji ide na ruku seljaku i njegovim potrebama, i da se uz zadovoljnoga seljaka zadovoljno osjećaju svi drugi — od ministra do općinskoga pisara. Na koncu, i oni su seljaci, od seljačkih roditelja u seljačkom narodu, samo što su sticajem prilika došli do vršenja jednoga ili drugoga zadatka, a svi ti zadaci su potrebni, kao što je za pravilno djelovanje tijela potrebna i ruka i noga, i tijelo i glava i sve ono što je u tijelu i glavi.

Mislimo da su ovo misli i braće Radića. I da po njihovoj zamisli nikada ne može jedan čovjek od politike zapovjedničkim tonom diktirati učitelju, kakve će račune dati djeci.

Ko bi to radio, taj ne samo da je daleko od seljačkoga nauka Radićeva, nego je daleko i od svoje zdrave pameti.

Zato nas strahovito ljuti, kada oko sebe nešto slična zapazimo. Eto, kod nas se hoće diktirati, pače se pravi teror, ko smije a ko ne smije biti direktor ovoga ili onoga našeg zavoda ili škole. I to da odlučuje pojedinac ili skupina koja, možda, nikada nije ni prestupila praga druge škole osim osnovne, a valja vidjeti, da li i koji njezin razred ima u džepu. Da se nastoji kod viših vlasti isposlovati, neka se makne ili da se ne unapredi pojedinac, koji je nesposoban ili je pak, doista, igrao izdajničku i podlu ulogu u vremenu krvavih režima, to je

Bez praktične vjere u Boga, zakoni se drmaju, ruše, i život postaje nesnosan.

— »Ako hoćete u životu ići sigurnim putem, vjerujte u Boga i nosite Ga u sebi. Samo onda ako vjerujete da je Bog svagdje i da sve vidi, nećete učiniti nikakvu pogrešku, a napose nećete upasti u napast. Kad postanete nemirni i imate osjećaj nesređenosti, uputite se u crkvu... go-

vorite s Bogom... i vi ćete sređeni i mirniji izaći iz crkve nego što ste ušli u nju.« — Tako je g. Petar Kvaternik, ravnatelj »Hrvatskog Radiša«, progovorio svojim pitomcima na svršetku posljednjega tečaja.

To nije nauk braće Radića. To može biti samo profanacija Radića.

Radić nikada nije govorio da će pisar morati pustiti pero, pa uhvatiti motiku, a težak da će pustiti motiku, pa uzeti operacijski nož. Ta riječ bila bi riječ dostojna jednoga luđaka, ali ne ljudi, koji su, stvarno, o našem seljaku rekli puno pametnih riječi i pogleda.

Nedavno je prosvjetno odjeljenje banovine Hrvatske upravo u ovom pitanju reklo svoju odlučnu riječ. Naravno da će nadležne vlasti o svim pojavama povesti istragu do obračuna. Sramota je to kulturna, da se ulica upliće u poslove ozbiljne i teške, u koje se ne razumije i ne može se razumjeti. A i svi ljudi političke i stranačke vlasti imali bi radi časti i ponosa našega narodnoga na ovo najstrože pripaziti.

Skretanjem na ove vode, narodni život ne samo gubi, nego se za kilometričke duljine odaljuje od svoje sreće i smirenosti.

Svak ima pravo na svoj glas, ali to ne znači da svak ima pravo i odlučivati u onomu što na njega ne spada. Neko može biti sposoban izabrati glavara u selu, ali ne i davati svjedodžbe licima, kojima je povjeren, i to od narodne vlasti, odgoj naše omladine u srednjoj školi.

Junior

OSUDA FRANCUSKIM KOMUNISTIMA. Vojnički sud izrekao je osudu komunističkim zastupnicima. Na 5 godina robije, 5 tisuća franaka novčane kazne te na gubitak građanskih i političkih prava kroz 5 godina osuđeno je 9 komunističkih zastupnika, koji su u bijegu. Na istu kaznu osuđeni je i 1 prisutan. Ostalih 26 komunističkih zastupnika osuđeno je na 5 godina robije, 4 tisuće franaka novčane kazne te 5 godina gubitka građanskih i političkih prava. Na kraju 9 posljednjih, kojima su uzete u obzir olakšavajuće okolnosti, osuđeni su na 4 godine robije uvjetno, 4 tisuće franaka novčane kazne te 5 godina gubitka građanskih i političkih prava, a ne će moći stanovati u mjestima, gdje se nalaze vojničke vlasti.

prvom redu pozvana Crkva, a onda i roditelji. Ali bez živoga sudjelovanja vlasti, Crkva ni roditelji neće moći potpuno izvršiti svoj zadatak. Koliko je to istina, svjedoči nam savremeni život.

Zakoni i vjera neka idu uporedo, pa će biti riješeni svi teški i mučni problemi života. I onda će život biti samo niz vedrih proljetnih dana.

Istina je, da je za taj uzgoj u

Na putu k našoj financi- jalnoj neovisnosti

Zagrebački »Hrvatski Dnevnik« od 3. t. mj. donosi ovaj aktualni uvodnik, koji radi njegove važnosti prenosimo u cijelosti:

»Službene Novine« donijele su uredbu o financiranju banovine Hrvatske, dok su »Narodne Novine« proglasile uredbu o izvršenju proračuna banovine Hrvatske za 1940/41. godinu i o banovinskim prihodima. Prema tome proračunu redoviti i izvanredni izdatci banovine Hrvatske iznose 1.451 milijun dinara, a isto toliko redoviti i izvanredni primitci. Prema tome je proračun uravnotežen. Proračunska godina počinje u banovini Hrvatskoj s 1. siječnja, a svršava 31. prosinca, pa je time izmijenjena odredba uredbu o proračunu, računovodstvu i računskom sudu banovine Hrvatske od 12. listopada 1939. Tako se proračunska godina banovine Hrvatske razlikuje od proračunske godine državne zajednice. Kako još nije provedena podjela državnih fondova i njihov prenos na banovinu Hrvatsku, to ovaj proračun ne obuhvaća tih fondova. Uredba o podjeli državnih fondova i njihovom prenosu na banovinu Hrvatsku donijet će se kasnije. Već se iz toga vidi, da niti uredbom o financiranju banovine Hrvatske niti uredbom o izvršenju proračuna banovine Hrvatske nije u cijelosti riješen njezin financijski problem. Na to upućuje i uredba o proračunskim dvanaestinama, koja je proglašena u jučerašnjim »Službenim Novinama«. Po toj uredbi predavati će se Državnoj hipotekarnoj banci prihod od trošarine po članku 2. uredbu o banovinskim trošarinama od 1. travnja 1937. i od toga će se prihoda osnovati fond zajedničke banovinske trošarine. Državna hipotekarna banka doznati će svaka dva mjeseca iz toga fonda 29% primljenih iznosa glavnoj banovinskoj blagajni banovine Hrvatske. Osim toga će se od svote, naplaćene u ime skupnog poreza na poslovi promet kod carinarnica, koncem svakog mjeseca odvajati 18% i predavati Državnoj hipotekarnoj banci kao prihod za banovinski fond poslovnog poreza. Isto tako će se postupati i sa skupnim porezom na poslovni promet, koji se naplaćuje po knjiženom obavljenom prometu. Od tako odvojenog dijela poreza isplaćivat će se glavnoj banovinskoj blagajni banovine Hrvatske 29%, ali tako, da banovina Hrvatska s toga naslova dobije godišnje najviše 29 milijuna dinara, a sve banovine zajedno s banovinom Hrvatskom i gradom Beogradom ukupno najviše sto milijuna dinara. Ovi izvori prihoda banovine Hrvatske nisu navedeni u uredbi o finan-

Ig.

ciranju banovine Hrvatske, jer ti prihodi nisu prešli u njezinu nadležnost. Banovina Hrvatska ne će prikupljati te prihode, barem ne u svoje ime. To su državni prihodi, za koje će pri poreznim upravama ministar financija postaviti referente. Ti će referenti biti državni organi, koji će se brinuti za pobiranje tih prihoda uz suradnju organa poreznih uprava. Kakva će u praksi biti ta suradnja, vidjet će se iz uredbе ministra financija, koju će on propisati u suglasnosti s ministarskim vijećem i banom Hrvatske. Važno je ne samo s političkog nego i financijskog stajališta i to, da su organi financijske kontrole na području Hrvatske zajednički državni i banovinski organi te da izdatci financijske kontrole padaju na teret banovinskog i državnog proračuna. Kako se tu radi o dosta znatnim izdatcima, bit će svakako važno znati, koliko će tih izdataka otpasti na državnu zajednicu, a koliko na Hrvatsku. Prema objelodanjenom rekapitulaciji osobnih i materijalnih izdataka u proračunu banovine Hrvatske iznose osobni izdatci u odjelu za financijske poslove 82,108.579 dinara, a materijalni 34,415.780 dinara. Dok se ne objelodani proračun banovine Hrvatske u cijelosti, ne može se ustanoviti, je li među tim izdatcima sadržan i prinos Hrvatske za organe financijske kontrole.

Kod tri odjela Banske Vlasti dominiraju materijalni izdatci. To su odjel za tehničke radove, za narodno zdravlje i za seljačko gospodarstvo. Time je ujedno upozoreno na naše najveće potrebe. Visoka je i stavka materijalnih izdataka za prosvjetu, iako ona iznosi svega oko 25% osobnih izdataka, no to je zato, jer kod prosvjetnog odjela po samoj naravi stvari prevladavaju osobni izdatci. Svakako visoka stavka za narodno zdravlje karakterizira ovaj proračun, osobito ako se uvaži, da je u državnom proračunu proračun ministarstva za narodno zdravlje i socijalnu politiku jedan od najnižih. Novi, socijalni duh diše iz proračuna banovine Hrvatske. Taj se duh ogleda i u stavci materijalnih izdataka za tehničke radove. Nema sumnje, da bi ta stavka bila znatno viša, kad bi za nju bilo pokrivena. Ta bi stavka trebala biti viša i kod odjela za pravosuđe, jer su naše sudske zgrade ili trošne ili pretijesne. Mi u Zagrebu još ni sada nemamo sudske palače, kao što nemamo ni dovoljno prostora za ostale uredе. Dok je država izdala ogromne svote za palače raznih ministarstava pa i onih, kojih su poslovi preneseni na banovinu Hrvatsku, dotle smo mi ostali prikraćeni. Iz toga se najbolje vidi, koliko je važno, da sami raspoložemo svojim prihodima i da budemo financijski jaki i nezavisni. Mi smo na putu, da taj svoj zahjev u cijelosti ostvarimo.

DOM »HRV. RADIŠE« U SPLITU. »Hrvatski Radiša« gradit će u Splitu dom, u kojemu će moći stanovati 80 mladića. U tu je svrhu splitska općina dala besplatno zemljište.

UMRO SADE SADIKOVIĆ. U Ljubuškom je prošlih dana umro na daleko poznati pučki liječnik Sade Sadić, komu su dolazili bolesnici iz raznih krajeva zemlje.

Podlistak

Kao u romanu

Travanjska noć.

Daleki sat zrakom je pustio u tišini noći dva mukla, svečana udarca. Kod poluotvorenoga prozora Mira gutta očima i uzbuđenim srcem stranice jedne knjige.

U travnju se tako ugodno spava? Za nju je ugodno — i to uvijek, a ne samo u travnju — čitati.

Koliko je knjiga pročitala? Ni sama već ne zna, ne sjeća se. Od svake se, međutim, dobro sjeća i glavnih lica i privlačivih stranica, koji put čak i nekih sitnica.

Ta ona osobito uživa u čitanju tih knjiga.

Voli katkad sanjariti, da si dozove u pamet već pročitanе slučajeve, te svojom bujnom maštom predusretne razvrtak događaja.

A uživa u knjigama i zato, jer u svakoj knjizi zna pronaći — ili bar tako ona misli — osjećaje vlastite duše, ne, nade i sanje, što su joj tako mile.

ŽIVOT S CRKVOM

Crkveni kalendar

Nedjelja, 7. IV.: Druga nedjelja po Uskrsu. — Sv. Kaliope, mučenik. Roden je od plemićke obitelji koncem 3. vijeka u Pergu u Maloj Aziji. U gradu Pompelopolju neustrašivo je ispovijedao sv. vjeru. Na Veliki četvrtak g. 304. bi uhvaćen i strmoglavce na križ propet. Svete ostatke pobožno je sahranila majka Teoklija.

Ponedjeljak, 8. IV.: Sv. Albert, biskup i mučenik. Roden je u Italiji g. 1150. Već od najranijih dana bijaše zanešen za Božju stvar. Kao kanonik bio je uzor pobožnosti i učenosti. Za punih 8 godina bio je patrijarha u Tolomeji. Radi svetoga života bio je ljubljen i poštivan od istih Turaka. Prilikom procesije na blagdan uzvišenja sv. Križa bio je od zločinačke ruke nožem ranjen, te kratko vrijeme poslije toga preminu g. 1214.

Utorak, 9. IV.: Sv. Prokor, đakon i mučenik. Bio je jedan od 7 prvih đakona prve kršćanske općine u Jeruzalemu. Bio je apostolima desna ruka u svim poslovima prve kršćanske općine. Svoje propovijedanje po uzoru prvoga mučenika sv. Stjepana zapečatio je mučeničkom smrću. Srijeda, 10. IV.: Blagdan Zaštite sv. Josipa. Danas sv. Crkva slavi sv. Josipa kao svoga zaštitnika i zagovornika. U crkvi se slavi s najvećom svečanošću ovaj blagdan.

Četvrtak, 11. IV.: Sv. Leon Veliki, Papa. Nazvan je velikim radi svojih vjernih i velikih djela, što ih je učinio za procvat sv. vjere. Osudio je i dokrajčio brojna krivovjerja. Spasio je Rim i Italiju od Atila, zvanoga »bič Božji«. Umro je 461. g.

Petak, 12. IV.: Sv. Julij, Papa. Stupio je na papinski prijestolje g. 337. Preko 15 godina upravljao je sv. Crkvom.

Subota, 13. IV.: Sv. Hermenegild. Radi sv. vjere, po naredbi samog okrutnog oca, bi mu glava otsječena.

DRUGA NEDJELJA PO USKRSU

CITANJE POSLANICE blaženoga Petra Apostola (I 2, 21—25). — Predragi! Krist je bio mučen za nas i ostavi vama primjer da slijedite stope Njegove. On ne učini grijeha, niti se nade prevara u ustima Njegovim. On nije proklinjao kad su Ga proklinjali, nije prijetio kad je trpio, nego se predao onomu koji Ga je nepravedno sudio. On je grijeha naše sam ponio na tijelo svome na drvo da grijesima umremo i pravdi da živimo. Njegovom ste modricom izliječeni. Jer bijaste kao izgubljene ovce, ali sad se obratite k pastiru i k biskupu duša vaših.

† **SLIJEDI SV. EVANĐELJE po Ivanu (10, 11—16).** — U ono vrijeme reče Isus farizejima: Ja sam pastir dobri. Dobri pastir život svoj daje za ovce svoje. A najamnik i koji nije pastir, koji nije vlasnik ovaca, vidi vuka gdje dolazi, ostavlja ovce i bježi pa vuk grabi i razgoni ovce; a najamnik bježi jer je najamnik i nije mu stalo za ovce. Ja sam pastir dobri i poznajem ovce svoje i moje poznaju mene. Kao što mene poznaje Otac, i ja poznajem Oca i život svoj polažem za ovce svoje. I druge ovce imam koje nijesu iz ovog ovčnjaka, i one mi

valja dovesti, i čut će glas moj, i bit će jedno stado i jedan pastir.

MOLITVE KRŠĆANINA XVIII.

ZDRAVO MARIJO

Zdravo, Marijo, milosti puna, Gospodin s Tobom, blagoslovena ti među ženama i blagosloven plod utrobe Tvoje, Isus.

Sveta Marijo, majko Božja, malo za nas grješnike sada i na čas smrti naše. Amen.

Ova lijepa molitva sadrži u sebi i pohvalu i molbu.

1. **Pohvala.** Tri su odlike, kojima se anđeo divi kod nazaretske Djevice: Ona je milosti puna. Nijednom drugom običnom stvorenju nije bila dana tolika milost kao Bl. Djevici Mariji, kojom ona nadilazi svetošću i sjajem sve korove anđela i svetaca.

Milost! To je jedina ljepota, koja vrijedi kod Boga. A ti kako je cijeniš? Tražiš li možda da omiliš ljudima ljepotom, koja je prolazna, i svjetskom taštinom, koja zavada? Nauči se od Marije, da ugađaš i omiliš jedino svome Bogu. Povećaj svakoga dana u sebi život milosti pristupajući sv. sakramentima i dobrim djelima. Svakom većem stepenu milosti odgovara veći stepen slave u nebu. Napredujući u milosti moći ćeš da za svu vječnost daješ veću slavu i hvalu svome Bogu.

Gospodin s Tobom. Kako je istinita ova pohvala! Bog je bio s Marijom, jer je prebivao u njoj po milosti. Gospodin će doskora sići u njenu utrobu, da se utjelovi, nakon velikoga »neka bude«, što će ga izgovoriti Djevica. Blažena blizina Boga, koji može da bude i tvoja sreća! Živeći u milosti Božjoj imaš u gostima u svom srcu Gospodina; pristupajući na sv. Pričest nosiš ga sobom, živoga i pravoga, kao Boga i kao čovjeka! Oh, kako onda sličiš svojoj Majci na nebu!

Blagoslovena Ti među ženama. Prvu ženu, Evu, tištilo je prokletstvo prvoga grijeha. Marija diže ovo prokletstvo i pretvara ga u blagoslov. Ona je blagoslovena među ženama, jer je između svih izabrana, da bude Majka Gospodina; blagoslovena je među ženama, jer je ne samo Majka Božja, već i majka naša, koja je spojila svoju žrtvu, svoje mučeništvo s onim svoga Sina, da nam isprosi oprostene i svaku milost. To je i tvoja zadaća na zemlji: da se sjediniš s Isusom u molitvi, u radu, u žrtvama za dobro tvoje braće.

2. **Molba.** Nakon što je ispjevao pohvale Djevice, jedan smrtnik ponizno se i s pouzdanjem obraća Majci Božjoj. Znam to, o velika Majko Božja, grješnik sam, ne zaslužujem, da se nazivjem tvojim sinom, ali ti si utočiste grješnika, koja si puna samilosti prema meni i Sinu svome Isusu, koji je za ovu moju dušu prolio svoje suze i svoju krv, dok je mač boli probadao tvoje srce. Čuj zato moju molbu te mi se smiluj sada i na času smrti moje, kada ćeš me, kako se nadam, prikazati svome Isusu, da ga uzmogom uživati za svu vječnost!

POSJETI. 17. III. posjećeno je Križarsko Bratstvo Ludbreg i Apatija po delegatu VKB-a br. I. Cerovcu.

Uloga žene u hrvatskom narodnom životu

Hrvatski Metropolit preuzv. dr. A. Stepinac dao je urednici »Hrvatica« važnu izjavu o ulozi žene u suvremenom društvenom i narodnom životu, u kojoj je između ostaloga kazao:

»Ne čini dobro svećenik, ako zanemaruje ili napušta svoje svećeničke dužnosti, pa se baca na područja rada, koja na njegovo zvanje ne spadaju; ne čini dobro naša mladež, ako zaboravlja na svoju prvu i glavnu dužnost, da se solidno i stručno spremi za vodstvo narodnog života u budućnosti, pa posije u metež dnevne politike; a ne bi učinila dobro ni hrvatska žena, kad bi ostavila svoje prirodno mjesto misleći, da će na drugi način više koristiti svomu narodu. Pastirska mi je dužnost, da tu budem posve otvoren i jasan. Nedavno sam uputio našim liječnicima pismo, koje je našlo živog odjeka u našoj javnosti. Zar ne bi trebalo slično pismo upravit našim hrvatskim ženama? Bijela kuga, zločin pobačaja oduzima hrvatskom narodu više vitalne snage, nego li bi mu moglo oduzeti najbezobzirnije diktatorsko ugnjetavanje. Može li se reći za hrvatske žene, da su one »nevine u krvi onih pravednika«, koji su kucali na vrata života, da budu jednom nosioci naše narodne budućnosti, a one su im iz sebičnoga straha tvorile vrata? Ne bi li one najviše učinile za budućnost hrvatskoga naroda, kad bi se udružile i na čitavoj liniji povele odlučnu borbu protiv ovog najodvratnijeg i najopasnijeg narodnog neprijatelja. Dok ne budu hrvatski muževi i žene junačkom poštivnošću vršili prema svom narodu najosnovnije prirodne dužnosti očinstva i majčinstva, dotle će najoduševljeniji poklici domovini zvučiti kao prazne fraze; dotle će na našem patriotizmu počivati sjena laži; on će biti kao stablo, kojemu se grane još divno zelene, ali ne donosi nikakva ploda, jer ga u korijenu podgriza smrtonosni crv. Radujem se i s udivljenjem i štovanjem pozdravljam sve one hrvatske žene, koje s najvećim samoprijetorom u ova opaka vremena ustraju na svom mjestu; žene, koje svim žarom ljubave lijepu našu domovinu; koje budnim okom brižne majke prate tešku njezinu borbu za slobodu i blagostanje; žene uvijek spremne, da — poput slavni Hrvatica naše burne prošlosti — bodre i pomažu svoje muževe; da s njima zajedno trpe i s njima zajedno u pradjedovskoj vjeri i u moralnoj čistoći podižu novi, mladi i zdravi rod, koji će dostojno kroz buduće vjekove pronijeti divno bogatstvo hrvatske narodne duše.«

POTEŠKOCE U SOVJETSKO-FINSKIM PREGOVORIMA. Sovjetsko-finski pregovori nailaze na ozbiljne poteškoće. Čini se, da Sovjeti traže, da se Finska suzdrži od zaključivanja bilo kakvog obrambenog saveza sa sjevernim državama i da provede demilitarizaciju nove granice, t. j. da ne izgrađuje novu Mannerheimovu liniju, kao i da finsko novinstvo obustavi kampanju protiv Sovjetske Rusije.

POTEŠKOCE U SOVJETSKO-FINSKIM PREGOVORIMA. Sovjetsko-finski pregovori nailaze na ozbiljne poteškoće. Čini se, da Sovjeti traže, da se Finska suzdrži od zaključivanja bilo kakvog obrambenog saveza sa sjevernim državama i da provede demilitarizaciju nove granice, t. j. da ne izgrađuje novu Mannerheimovu liniju, kao i da finsko novinstvo obustavi kampanju protiv Sovjetske Rusije.

Konačno odvažuje se. Otvara ga ... čita.

Dugo, bratsko pismo, ali sve drugo negoli početak kojega romana! Možda svršetak!

On joj kaže, da ju je uvijek volio kao sestru te joj stoga povjerava, na što se odlučio. Pročitao je roman, pročitao ga je čitava te će učiniti kao Ahil: kad dovrši nauke i doktorira, poći će daleko, u potragu za srećom, aeroplanom s jednom ekspedicijom u Aziju ili Afriku, u svrhu znanstvenih proučavanja i istraživanja.

S tom svojom odlukom bratski htio je upoznati nju, Miru: sve baš kao i Ahil.

»Ja ne znam, pisao je na kraju pisma, da li mi je dobro došao ovaj roman, ali vjerujem, da sam u njemu pročitao svoj udes i ... odlazim. Zbogom.«

Mira osjeća, da joj je život slomljen. Led je uhvatio oko srca. Kao izvan sebe je.

Sve kao u romanu... koji ona nije do kraja pročitala niti ga je više ikada htjela ni pogledati!

Ante Katin

svoje pojedinačne stavove, uspomeno ova zadnja, koju upravo sada čita, ima u sebi nešto karakterističnoga, posebnoga.

Čini joj se, da je to povijest njene duše. A nada se, da je to i povijest srca... nekoga drugoga, komu je ona ista savjetovala, da pročita taj roman.

Ona je sigurno u onim stranicama. On bi mogao biti. Sigurno će biti.

Ne fali san. Glavno lice romana zove se Ahil...

Njeni (kako bi ga nazvala?) možebitni zaručnik ima ljepše, ljubkije, slađe ime... i ona ga sad spominje naglašujući pojedine sloveke...

Ali kako slič Ahilu!

Student medicine, koji će skoro završiti nauke, njen prijatelj još od djetinjstva, uvijek joj je iskazivao bratsko prijateljstvo.

A onda... neki izrazi, neki osjećaji... kao u romanu.

Nema sumnje: ona ga ljubi, a i on nju ljubi. Nije joj to kazao, ali ona to uviđa, osjeća, o tome je sigurna.

A onda dala mu je primjerak istoga romana, da i on otkrije i nađe nju,

Miru, u slici glavnoga lica.

Mira podiže glavu i opet uzimlje u ruke knjigu.

Da nastavi čitanje?

Ne! Čini joj se ljepšim zaustaviti se, te se zadržavati u slatkim nadama, slušati kako joj kuca srce u nestrljivom očekivanju ostvarenja njenih sanja.

Zatvara knjigu i stavlja je u ormar te konačno odlučuje da pođe na počinak.

— Zlatni snil...

Mira kasno ustaje, trudnih i umornih očiju, a glava joj je tako teška. Nije mogla da spava: sanjarila je, sanjala, ali otvorenih očiju.

U 11 sati listonoša uručuje joj pismo. Drhće joj ruka, dok ga prima.

Od koga je? Možda od njega? Da, od njega je: sjeća se rukopisa, koji dobro poznaje, koji je vidjela, pa bilo to i na posjetnicama s malo riječi.

Bile su to čestitke. Prvi je ovo put, da joj piše pismo. Nema odvažnosti, da ga otvori. Srce joj jače kuca, a glava joj je u velikoj ognjici.

Širom svijeta

REKONSTRUKCIJA BRITANSKE VLADE. U britanskoj vladi izvršene su među ostalim ove znatnije promjene: Ministar za koordinaciju narodne obrane lord Chatfield podnio je ostavku. Sir Samuel Hoare postavljen je za ministra avijacije. Winston Churchill predsjedat će odboru ministara narodne obrane, i to ratne mornarice, kopnene vojske i avijacije, da bi s njima kao savjetnicima stalno vodio nadzor u ime ratnoga kabineta nad glavnim faktorima u strateškoj situaciji, nad napredovanjem ratnih operacija i da bi od vremena do vremena davao ratnom kabinetu preporuke glede općega vođenja rata. Ujedno on ostaje na položaju prvoga lorda admiralteta. — Cjelokupno englesko novinstvo pozdravlja ovu promjenu te naročito ističe, da je Churchill došao na još važnije mjesto, jer on sada predstavlja istodobno sva ministarstva narodne obrane, ministarstvo za nabavu streljiva i ministarstvo za uskladjivanje narodnih potreba. Općenito se misli, da će još uslijediti nekoliko promjena. Vjerovatno će Churchill doći još više do izražaja i potpuno dobiti u svoje ruke sva za rat važna ministarstva. S unutarnjo-političkoga stanovišta ova promjena vlade je zanimljiva zbog toga, što u novu vladu nijesu ušli predstavnici opozicije. Chamberlain je pozvao predstavnike liberala i radnika, ali su radnici odbili poziv, pak je zbog toga, da ne bi u javnosti došlo do krivoga shvaćanja, odbio i liberala. Visoko cijene novoga ministra narodne prehrane Wooltona, koji je do sada bio jedan od najsposobnijih stručnjaka u ministarstvu prehrane. Vrlo dobro primljeno je, što je ministrom zrakoplovstva sir Samuel Hoare. Ova promjena britanske kao i ranija francuske vlade pokazuje odlučnost saveznika: nastaviti rat još većom energijom.

SMETA IM KIP KRISTOV. Agencija Pat javlja iz Poznjanja, da je okupatorska vlast odstranila u Poznjanju veliki kip Srca Isusova na trgu pred sveučilištem, gdje se poljski narod posvetio Kristu Kralju.

VELIKI AMERIČKI MANEVRI. Počeli su veliki američki manevri na Tihom oceanu. U manevrima, koji će trajati 7 tjedana, sudjeluje oko 130 ratnih brodova.

SAVEZNIČKO VRHOVNO RATNO VIJEĆE, održano prošlih dana u Londonu, stvorilo je važne odluke: Saveznici će praviti sve jači pritisak na neutralne države, da smanje svoju trgovinu s Njemačkom. Već se pravi takav pritisak na skandinavске države, tako da saveznički ratni brodovi tik uz same norveške i švedske vode stražare, eđa onemogućuje prolaz brodova za Njemačku. Govori se o sličnom pokušaju kontrole i nad zemljama jugoistočne Evrope. Uvoz će im se iz savezničkih zemalja ograničiti ili sasvim onemogućiti, ako ne smanje svoju trgovinu s Njemačkom.

TRI NOVA FINSKA GRADA. Finska vlada je odlučila osnovati tri nova grada, koji će nositi imena Viipuri, Hangö i Sortavale, koje je Finska, prema odredbama nedavno sklopljenog mira, morala ustupiti Sovjetskoj Rusiji. U tim će gradovima biti nastanjeno pučanstvo iz spomenutih izgubljenih gradova.

ZANIMIVA KNJIGA HRVATSKOGA RATNIKA. Rat zaokuplja danas sve duše u strahu, koliko li će još jada donijeti čovječanstvu. Zato, ako ikada, a ono u ove dane dobro dolazi knjiga »U krvavoj službi«, koju je napisao odlični hrvatski književnik Petar Grgec i koja je izašla kao najnovija knjiga u Knjižnici Dobrih Romana (Zagreb, Trg Kr. Tomislava 21). — U toj knjizi, koja je pravi ratni roman, opisuje pisac svoje vlastite doživljaje na sočanskoj fronti u svjetskom ratu. U nizu od 41 poglavlja redaju se tu pred čitaocem živim bojama prikazani događaji na ratištu. Tko želi znati što je rat, taj treba da pročita ovu knjigu. — Ali pisac opisuje i život hrvatskoga naroda u pozadini, pa se tu otkrivaju mnoge nepoznate stranice našega kulturnog i političkoga života. — Knjiga je važna i poučna, te zanimiva za svakoga, a naročito u ove dane, kad stariji obnavljaju svoje uspomene, a mladi ih pitaju: Kako je to bilo za svjetskoga rata, i kako se moglo prepatiti? — Prodajna cijena knjizi je 35 din., ali tko se pretplati odmah i na drugi dio, koji će se zvati »U paklenom trokut«, dobiva svaku knjigu po 25 din (uvez 10 din više).

Budite apostoli svoje sredine!

Ciljevi apostolata

I.

Apostolat je sveta borba protiv neprijatelju duša, sotonu, da ih otmemo njegovom gospodstvu i opet darujemo Kristu.

A svaka borba ima određene ciljeve, položaje, koje treba da osvoji, svrhe, koje treba da postigne.

I apostolat vlastite sredine ima svoje ciljeve, svoje svrhe, svoja osvajanja.

No svi ih ne poznaju. Ima, zaista, katolika, koji bi se doduše željeli žrtvovati za spas duša, ali ne znaju, s koje strane početi i gdje svršiti te se, u neprilici, pitaju: »Što da činimo? Kamo smjeramo? Kakve duše moramo spasiti?«

Ova pitanja zaslužuju odgovor.

»TVOJE INDIJE SU RIM«

Sv. Filip Neri čitajući izvještaje o djelima misionara u dalekoj Indiji, uzdisao je, plakao i gorio od želje, da pođe u one krajeve, među one narode, koji su se klanjali idolima, da propovijeda evanđelje, da umre za Krista. Jednoga dana želja postane odlukom. Već se dvadeset njegovih mladih oratorijanaca izjavilo spremnima, da ga slijede. Međutim, prije negoli će otputovati, htio je da se posavjetuje s jednim čovjekom Božjim, da mu bude jasno, da li je baš to bila volja Božja. Redovnik, nakon što je promislilo i molio se, odgovori mu: »Tvoje Indije su Rim«. Filip ostade te je bio apostol Rima.

Ovo je odgovor, što ga Bog daje većini duša, koje žele, da se posvete apostolatu. Njihovo polje rada je njihova domovina.

Ne treba, dakle, da postanete apostolima, objesiti o vrat križ i poći u daleke krajeve, među poganski svijet. Ne! Svijeta, koji treba obratiti, ima i u našoj sredini. Duše, koje treba predobiti za Krista, upravo su nam na dohvat ruke. Svaki pojedini od nas može da bude misionar u vlastitom kraju.

Ponovimo to još jednom: naše polje apostolata je ono, u kojemu se odvija naš obični život. To je naš grad, naše selo. Možda i bliže i još više ograničeno mjesto: koja radionica, skladište, ured, škola...

Polje, dakle, do kojega ne treba stići dugim i napornim marširanjem, pogibeljnim putovanjima, jer se već tu nalazimo i svagdanu živimo.

A onda? Žetva našeg apostolskog rada, ciljevi naše duhovne borbe, su baš duše, koje nas okružuju i koje trebaju naše potpore.

No pazi, da sve ne trebaju tu pomoć na isti način, jer sve nijesu jednako daleko od Boga i iz istih razloga.

Zaista među dušama, koje moraju tvoriti predmet tvojih apostolskih briga i na-

Korizmene poslanice naših biskupa

Narodne ljage

(Iz poslanice krčkoga biskupa dra Josipa Srebrnića)

PREZIR LJUDSKOGA ŽIVOTA U ŽENITBI

Međutim ima i grijeha, koji sadržavaju ne samo kršenje Božjih zakona nego i omalovažavanje i prezir ljudskog života. Bog se životu raduje. Njegova je bila zapovijed, kad je stvorio živa bića: »Rastite i množite se!« Istu je zapovijed dao prvim ljudima: »Rastite i množite se i napunite zemlju i učinite ju sebi podložnu!«

Prošle godine primili ste poslanicu »O kršćanskoj ženidbi!« Čitajte tu poslanicu ponovno i ponovno razmišljajte o nauka, što se u njoj tumače, jer te su nauke točan odraz Božjih zakona i Božjih ciljeva, koje je Bog odredio za spolni život. Nažalost velike se i sudbonosne ljage pokazuju u narodu upravo na polju spolnoga života. Kako se Božji zakoni zapostavljaju i u tome pogledu, svjedoče nam česta izvješća u našim novinama sad o nesretnom svršetku ovog ili onog divljeg braka, sad o ubojstvu radi vjerolomstva u ženitbi, sad o zločinima djece nad roditeljima ili roditelja nad djecom. O zapostavljanju Božjih zakona u bračnom životu pripovijedaju nam i statistike. Roditelji ne će da s Bogom sarađuju u stvaranju novih ljudskih bića; ne će da gledaju u svakom novom djetetu dar Božji.

stojanja, mogu se odrediti razne kategorije, koje je dobro posebno ispitati.

NEVJERNICI

Prva kategorija sastoji se od onih, koji su lišeni svijetla vjere: nevjernici, bezbožnici.

To su duše, koje najviše trebaju pomoći, jer su najdalje od Boga.

Vjera je, zaista, korijen opravdanja, temelj vječnoga spasa. »Bez vjere — učini nas sv. Pavao — nije moguće omiliti Boga, jer tko pristupa k Bogu, mora da vjeruje u njegov opstanak.«

Zato duše nevjernika — po izrazitoj izvaji Zaharije — »sjede u tami i u sjeni smrtnoj«. One dakle zaslužuju najveće saučešće.

U ovu kategoriju možemo smjestiti i one, koji imaju vjeru, ali krivu: krivovjere, raskolnike, sljedbenike vjera, koje ne nose pečat ruke Kristove, koji je »put, istina i život«.

Ako uza te, u sredini tvoga svagdanjega života, živu ove bijedne duše, sjeti se, da je, u nekoj mjeri, i tvoj zadatak, što ga Zaharija u svojoj proročkoj pjesmi pripisuje Otkupitelju: »Obasjati one, koji sjede u tami i u sjeni smrtnoj«.

Podužeće nije sigurno lako i traži upotrebu osobitih sredstava i mjera opreza (o kojima ćemo imati prilike govoriti u slijedećim člancima). No nemoj dozvoliti, da te te poteškoće uplaše. Ta Gospodin, otac svijetla, bit će ti uz bok i pomoći će ti, da pripraviš puteve Gospodnje, kako se oni nazivlju u svetom evanđelju: a to su putevi, po kojima Bog dolazi do uma i srca čovjeka. No Bog hoće, da ih utru i poravnaju ruke drugoga čovjeka.

S druge strane ne upadajmo u zabludu, da uvećavamo poteškoće poduzeća iznad zbiljskih razmjera. Nevjera nema jednako duboko korjenje u svim dušama. Malo je, hvala Bogu, među nama nevjernika, koji su se, poput Julijana Apostate, izjavili i jesu neprijatelji Kristovi. Većina ih izjavljuje, da ga ne poznaju, ali mu se ne protive.

No Isus Krist sam, u nekoj stalnoj prilici, rekao je svojim učenicima: »Tko nije protiv vas, on je za vas«. A htio je reći: tko vas ne mrzi niti se protiv vas, kao mojih učenika, bori, on je, načelno, za vas, te ćete ga vi lako moći predobiti za svoju i vašu stvar.

Uistinu mnogo puta je slaba ograda, koja dijeli dušu od Krista te joj priječi, da ga upozna. Možda je neznanje, ili kakva predrasuda, ili loši odgoj, ili sugestija okoline... Dostatno je, da koja milosrdna ruka sruši tu zapreku, i lik će se Kristov ukazati svijetloj duši, koja mu je već bila blizu, ali ga nije mogla vidjeti.

PREZIR LJUDSKOG ŽIVOTA U NEUMJERENOSTI

Prezir života očituje i neumjerenost u piću. Kuda su stvari već dospjele mogli smo se iz strašne slike osvjedočiti, o kojoj su zagrebačke novine povodom blagdana Bogojavljenja o. g. izvjestile. U istoj noći od blagdana na nedjelju doveli su redari na policiju u Zagrebu preko pedesetak raznih potpuno pijanih ljudi, među njima i veći broj žena i djevojaka, koje su bile isto tako potpuno pijane. Nekoje nijesu znale ni kazati kako se zovu, dvije su ležale pijane bez svijesti na pločniku; dvije druge su tupo buljile pred sebe te nijesu bile podobne da odgovore na stavljena pitanja; od dviju drugih jedna je pijana tražila smrt pod tramvajem dok se druga također pijana htjela baciti pod kotače vlaka. Zar nije to strašno? I to samo u jednoj noći i samo u jednom gradu. Za te se znade, jer je zbog njihovih izgreda i javnog vladanja posredovala policija! Ali tko bi mogao sve pijanstvo u zemlji pregledati! Koliko ubojstva je u vezi s njime! Koliko tučnjava, koliko teških rana i osakaćenja, i koliko također osvetnih čina, koji su opet i sami upereni protiv života! Koliko gorkih suza prouzrokuju ta pijanstva u obiteljima, koliko razbijene sreće, koliko nesretnih života u njima i koliko kržljava potomstva!

Zar to ne dokazuje, kako se malo kod nas cijeni život ljudski, najveće dobro iz Stvoriteljevih ruku? Od Boga smo primili svoj život, da ga iskoristimo u Njegovoj službi i u Njegovu proslavu, e bismo putem života na zemlji postigli život vječni, život u najužem jedinstvu sa životom samog Boga. Čim dulji je život na zemlji u vjernoj službi Bogu, to ljepši i sjajniji će biti i život poslije smrti. Kako je dragocjen dakle svaki ljudski život; kako dragocjen svaki dan, dapače i svaki časak! Međutim očituje neumjerenost u piću i žalosna njegova pojava pijanstvo, da se to najveće blago zabacuje poput prljave blatne krpe; a čovjek koji je od Boga stvoren, da bude vladarom svijeta, i od Boga pozvan da bude djetetom Njegovim, u pijanstvu sebe ponizuje još niže od životinja. Zar ne izazivlje i pijanstvo Božju pravедnost ne samo nad čovjekom, koji griješi protiv V. Božjoj zapovijedi, nego i nad narodom, kad pijanstvo u njemu postane opasna i široka pojava, jer je narod sastavljen od pojedinaca, a kakvi su pojedinci takav je i narod! Koliko opet povoda, da razmišljamo, kako bismo odoratali srdžbu Božju, koja radi tih i takooih prestupaka Božjeg zakona diže svoju desnicu i hoće kažnjavati! —

Da doista opravdan je poziv hrvatskih biskupa, neka se u čitavom Hrvatskom Narodu barem korizmeno doba ove i iduće godine do kraja iskoristi da se Bogu dade zadovoljština za narodne grijeha i opacine! Tko vjeruje da je Bog pravedan sudac, iz svega će se srca tome pozivu odazvati! Vjera nam govori, da se mora rad za sretnu budućnost naroda osloniti na milosrđe Božje i dobrotu Svevišnjega. Radi toga neka se pruži i Božjoj pravédnosti pripravi zadovoljština od svih, koji vjeruju u Boga i ljube svoj narod!

Naši dopisi

BIOGRAD

Uskršnje svečanosti

Preko svih funkcija velike sedmice crkva je bila puna vjernoga puka. Narod je velikom pobožnošću i odanošću u Raspetoga punio crkvu i isposvjedaonicu. Za vrijeme 40-satnoga klanjanja propovijedao je vlč. o. P. Silov, snažno i praktično, tako da je na slušaoce ostavir najbolji utisak. Osobito se dojmila slušalaca propovijed na Veliki petak, iza koje je slijedila veličajna procesija, procesija pobožna, tiha, u savršenom redu. Na procesiji sudjelovao je čitav Biograd s predstavnicima vlasti i uz prisustvo nar. zast. J. Silobrića. Na procesiji je nastupila po prvi put i novoosnovana hrvatska glazba i crkveni mješoviti zbor.

Na Uskrs služba Božja je obavljena veoma svečano, a propovijedao je vlč. župnik don A. Šoša. Na koru pjevao je crkveni zbor skladno i sigurno.

Drugoga dana Uskrsa održana je priredba č. ss. u velikoj dvorani Hotel Ilirije. Dvorana je bila prenatrpana tako, da su se mnogi morali povratiti svojim kućama čekajući reprizu. Razumljivo je, da se mnoštvo nije razočaralo, nego su naprotiv svi veseli i nasmijani napustili

dvoranu. Uspjeh je silan. Sve tačke programa bile su izvedene majstorski. Od pozdravnoga govora dame rokoko-a do deklamacije »Povjesnici roda moga« od Kranjčevića sve je toliko oduševljavalo publiku, da su se neke tačke morale ponoviti. Sigurno će, ss. Predragocje Krvi, koje toliko truda ulažu oko naših najmlađih, pružajući im uz duhovnu hranu i o- vako vesele zabave, zadovoljne su moralnim i materijalnim uspjehom, što im je i najbolja nagrada. One danas u Biogradu uživaju veliki ugled, koji su stekli samo svojim radom, i to ustrajnim radom.

Iz naših krajeva

POSVETA FRANJEVAČKE CRKVE U MAKARSKOJ. 31. pr. mj. obavljena je u Makarskoj svečana posveta velike franjevačke crkve, kojom prilikom stiglo je mnogo svijeta u Makarsku. Iz Sinja i Drniša došli su vjernici sa svojim glazbama. Ban Hrvatske zastupao je povjerenik Ispostave Banske Vlasti u Splitu g. M. Bilić. Svečanu posvetu, koja je započela rano ujutro, obavio je splitski biskup preuzv. g. dr. Kl. Kv. Bonefačić. U 11 s. bila je velika procesija, koja je iz stare crkve prošla kroz grad u novu crkvu. Procesiju je vodio bivši beogradski nadbiskup preuzv. o. R. Rodić, a sudjelovali su još naš šibenski biskup preuzv. dr. J. Mileta, banjalučki preuzv. o. J. Garić i mostarski preuzv. o. Al. Mišić te 5 franjevačkih provincijala uz ostale brojne vjernike. Poslije procesije u novoj crkvi održao je prvu propovijed franjevački provincijal mp. o. dr. Petar Grabić, dok je svečanu pontifikalnu Misu služio splitski biskup preuzv. Bonefačić. — Velebna je ova crkva, djelo arh. Podhorskoga, u specijalnom staro-hrvatskom stilu — prelazu s istoka na zapad, mješavina bizantinskoga i romanskoga stila.

UREDBA O FINANCIRANJU BANOVINE HRVATSKE. Vlada u Beogradu je usvojila četiri dvanaestine državnoga proračuna u iznosu od oko 5 milijardi dinara te konačno uredbu o financiranju banovine Hrvatske. Kad je obrazovana banovina Hrvatska, njoj je odmah poslije 26. VIII. pr. g. dano 29% sredstava iz drž. proračuna za troškove, koji su pali na njen teret zbog poslova, prenesenih u njenu nadležnost. Vlada je sada zaključila, da se jednom uredbom predvide prihodi, koje će Banovina Hrvatska samostalno ubirati i trošiti za svoje potrebe. U vezi s tim banovina Hrvatska od 1. t. mj. dobila je svoj samostalni proračun. Po ovoj uredbi banovina Hrvatska dobiva pravo, da ubire neposredne poreze, osim općeg i posebnog poreza na poslovni promet, zatim banovinske takse i trošarinu na alkohol. Porezne i katastarske uprave postaju banovinske ustanove, dok su organi financijske kontrole zajednički državni i banovinski organi. Financijske direkcije u Zagrebu i Splitu postaju također banovinski organi, dok će se kod njih izdvojiti oni odsjeci, koji ostaju u djelokrugu države. Od tih organa stvorit će se državni financijski inspektorat u Zagrebu.

NOVI PRORAČUN BANOVINE HRVATSKE iznaša 1 milijardu i 451 milijun dinara. Od toga su osobni izdaci 772 milijuna, a materijalni 669 milijuna dinara.

KATASTROFALNE POPLAVE zahvatile su naše krajeve, koji leže na Dunavu, jer je on naglo narastao. Mnogo je kuća porušenih. Šteta je ogromna.

SANDŽAČKI ZORO-AGA. Vejsel Plojović iz Novoga Pazara ima 130 godina. Nadživio je 8 vladara.

ZAMIJENILI KNJIGU IGRACIMA KARTAMA. Daci IV.—VIII. razr. realne gimnazije u Šabcu naveliko su preko godinu dana igrali na karte po kavanama i u gradskom perivoju. To njihovo kartanje je tek nedavno otkriveno, pak je iz škole isključeno 12 đaka, a 27 ih je kažnjeno strogim kaznama.

VESTA

najbolji njemački šivaći strojevi
pismena garancija 30 godina

Radio aparati TELEFUNKEN i ORION
specijalni za sela

Motocikle, Bicikle, Petromax lampe
NOVOST — štedne svjetiljke na špirit
velika svjetlost mali trošak, pisaci strojevi,
Hrvatske vunene zastave.

Cijene umjerene. Za gotovo i na otplatu.
JAKOV TERZANOVIĆ — ŠIBENIK

Život Šibenika

Obredi Velike nedjelje

Velika nedjelja prošla je i ove godine u znaku stoljetne tradicije. Veličajni obredi velike nedjelje razvili su se i ove godine u svom svojem sjaju po svim našim crkvama, a osobito u našoj katedrali. Na Cvjetnicu u dupkom punoj katedrali preuzv. biskup obavio je blagoslov maslina, a zatim je bila procesija po trgu oko katedrale. Procesiju je vodio preuzv. biskup, a zbor sjemeništa pod vodstvom vlč. Horvata pjevao je četveroglasno »Djeca židovska«. Odgovore Muke pjevao je četveroglasno mješoviti zbor sv. Cecilije pod dirigiranjem vlč. Španića. — U podne započelo je četrdesetsatno klanjanje u varoškoj župskoj crkvi. Crkva je sva tri dana bila vanredno lijepo posjećena.

Na Veliki utorak i srijedu koralni vikari pjevali su u katedrali muku po Marku i Luki.

Na veliki četvrtak preuzv. biskup uz asistenciju kanonika i 12 svećenika obavio je posvetu sv. ulja i pričestio kler i sjemeništarce. Iza pontifikala trinaestorici klerika oprao je noge.

Na veliki petak preuzv. biskup obavio je sav obred uz asistenciju klera. Isti obred obavljen je i u svim ostalim crkvama, ali samo ranije. — Popodne u 3 s. u crkvi sv. Luce preč. Radić održao je prigodni govor u čast Kristove smrti. Ovih zadnjih godina sve više se uvlači ovaj lijepi običaj, te brojni naši vjernici na Veliki petak u 3 s. prekidaju svoje poslove, te nastoje nekoliko časa sabrati se i pobožnom molitvom sjetiti se Kristove ljubavi, koja je triumfirala u pravo na Veliki petak. — Od 3.30 pa sve do kasne večeri ulice naše vrvjele su od ogromnoga broja vjernika, koji je išao na poklon Božjemu grobu, što je bio ukusno napravljen u svim našim crkvama. To je možda jedan od najljepših prizora u cijelom Velikom tjednu. — Na Veliki petak uvečer korizmeni propovjednik p. o. Ign. Aljinović skoro cijeli sat u dupkom punoj katedrali govorio je o Kristovoj muci i smrti. — Iza propovijedi u 9 s. krenula je iz katedrale velika procesija Velikoga petka, za koju uvijek vlada veliki interes i među vjernicima i među građanstvom. U procesiji najprije su stupale mjesne bratovštine. Ispred svake bratovštine nošen je veliki križ. Po starom običaju ovaj križ nosi jedan bratim, ali bosonog. Uz križ nose se veliki duplići. Iza križa u svakoj bratovštini stu-

»GOD SV. KRIŽA« u dolačkoj župskoj crkvi i ove godine bio je najsvetčanije proslavljen 27. III. t. g. Uoči blagdana održana je svečana trodnevica s kunicom »Dragocjenjenoj Krvi« i blagoslovom s Presvetim. Uvečer uoči samoga blagdana bila je izložena »Moćnica sv. Križa« Prostrana crkva bila je dupkom puna bogoljubnih vjernika. Slijedio je blagoslov s Presvetim, koji je podijelio p. o. Toma Šeparović, pak zatim ispovijedanje vjernika. Veliki broj braće i sestara »Bratovštine sv. Križa« i »Bratovštine Naše Gospe Lurdeske«, pak mladića i djevojaka te onih najmanjih i ostalog bogoljubnog puka ispovjedilo se, da se sutradan okrijepe i ojača Tijelom Gospodnjim. Na sam blagdan u 5 s. ujutro bile su pjevane lekcije, pak je slijedila svečana sv. Misa, koju je otpjevao gradski župnik preč. don A. Šarec, kanonik. U 7, 8, 8.30 i 9 s. bile su tihe sv. Mise. U 10.30 s. bila je svečana župska sv. Misa, koju je u troje otpjevao kanonik preč. don N. Plančić, uz pontifikalnu asistenciju preuzv. biskupa dra J. Milete. Na koru su pjevale glagolsku sv. Misu djevojke, članice »Marijine Kongregacije«, pod vodstvom č. ss. Predragocjenjene Krvi, vrlo skladno i s puno efekta. Navečer u 5.30 s. pred župskom crkvom djeca zabavišta sestara Predr. Krvi, lijepe složenom dobrodošlicom, pozdravila su preuzv. biskupa. Milina je bilo vidjeti kako djeca od 3—4 godine, muška i ženska, odvažno recituju prigodni pozdrav. Poslije nego je izmoljena »Krunica sv. Krvi« zanosnu propovijed s puno poleta i topline o štovanju sv. Krvi izgovorio je kanonik preč. dr. K. Zorić. Blagoslov s Presvetim udijelio je preuzv. biskup uz svečanu asistenciju. Do kasno uvečer mnoštvo vjernika obojega spola ljubilo je Moć-

pao je zbor pjevača, koji je pjevao u tradicionalnom šibenskom napjevu: Pomiluj mene Bože. Iza pjevača u dugim redovima stupali su šibenski težaci — bratimi. Od svih bratovština i ove godine najbolje je bila zastupana bratovština sv. Nikole. Iza bratovština stupala su djeca č. ss. Predragocjenjene Krvi s velikim dječjačkim pjevačkim zborom. Uz pratnju č. sestara djeca su pjevala razne pokorničke pjesme. Zatim su stupale u odličnom broju članice hrv. kat. društva »Zorica« i hrv. žen. društva »Hrv. Srce«. Sva uprava »Hrv. Srca« korporativno s velikim brojem članica išla je zajedno sa članicama »Zore«. Iza ovih išle su u dugim redovima žene i majke, a zatim organizirana ženska i muška križarska katolička omladina. Ispred muške i ženske omladine nošen je križ. U lijepom broju bili su zastupani Križari zaslugom novog duhovnika vlč. don D. Rodina. Iza Križara išli su katolički muževi, a iza ovih dječji pjevački zbor, sastavljen od gimnazijalaca i preparandista pod vodstvom vriednoga tenoriste vlč. don Jose Krnića. Zbor je pjevao u pučkom napjevu »Pomiluj mene Bože«. Ovo je prvi put, da u procesiji Velikog petka nastupaju i naši daci. Ispred Svetotajstva stupala je vojnička glazba zajedno s Cecilijanskim zborom. Zbor je pjevao dirljivi Alesanijev: Puče moj i Stala majka. Zborom je dirigirao vlč. Španić. Iza vojničkog odreda stupali su sjemeništarci, koji su u skladnom koralu pjevali: Tajni Bože. Divni dječji glasovi u noćnoj i mističnoj tišini stvarali su ugodni duševni užitek. Pod nebicom preuzv. biskup nosio je Svetotajstvo uz asistenciju. Iza svetotajstva stupao je odred vojske i ostali vjernici. Sve ulice kuda je prolazila procesija, bile su svečano osvjetljene. Na osobiti način ove godine bio je raskošno iluminiran talijanski konzulat zaslugom gosp. vicekonzula g. Fabiana, koji svakom prilikom nastupa kao praktični i uvjereni katolik. Procesija je završila iza 10.30 s., nakon što je bio otpjevan: »Ispovjedite se«. Ovogodišnja procesija Velikoga petka po općem sudu spada među najljepše i najuspjelije procesije.

Na Veliku subotu obrede u katedrali obavio je dekan preč. g. Bjažić. U podne bila je sv. Misa uz asistenciju preuzv. biskupa i proslava uskrsnuća.

Na Uskrs bio je svečan pontifikal preuzv. biskupa uz prigodnu homiliju.

nicu sv. Krvi. Svečanost je zaključena u potpunom miru i redu, što neka je na čast stanovnicima našega Doca. —

† S. BONAVENTURA PAUK. 1. t. mj. preminula je u samostanu Presvetoga Ruzarija sestara Dominikanki u Šibeniku Sestra Bonaventura Pauk. U redu je živjela 55 godina. Bila je uvijek dobra i revna redovnica. Njegovala je starce i starije u Zakloništu grada Korčule 25 godina upravo sestriškom samaritskom ljubavi. Obnašala je i službu vrhovne savjetnice 12 godina, a poslije službu mjesne ekonomice u samostanu u Šibeniku. Svojom pobožnošću i dobrotom osvojila je srca svih sestara, zato za njom žalu i oplakuju bolno njezin gubitak. 2. t. mj. priređen joj je lijep sprovod. Počivala u miru!

AKADEMIJA Č. SS. PREDRAGOCJENE KRVI. Ove godine »God sv. Križa« bio je proslavljen ne samo velikim crkvenim svečanostima, već i vanjskom manifestacijom, lijepom akademijom, koju su u slavu sv. Krvi priredile č. ss. Predragocjenjene Krvi, s biranim i obilnim programom od 10 tačaka. Bez pretjeranosti može se mirne duše reći, da je svaka tačka odlično izvedena. Akademija je tako divno, simbolički i zabavno organizirana, s toliko dekora i ritmike, da je prava šteta, što joj se nije dao veći publicitet. Časnim sestrama, koje su složile program, podijelile uloge djevojkama i djevojčicama i uvježbale ih, mora se priznati ne samo volja, nego u isti mah i fini ukus. Kratki prošlov o sv. Križu s puno čuvstva i razumijevanja izgovorila je djevojka B. Bujas. »Slava Krvi Isusovoj«, »Recitacija sv. Križu« i »Simbolika s kaležima«, pune vjerskoga znanja, dizale su prisutne do Božjih visina i nanunale dušu nebeskom milinoj. Narodno kolo uz

pjevanje i pratnju glasovira djevojke u narodnim nošnjama izvele su veoma vješto i s puno narodnog osjećaja. Buran pljesak pobrale su djevojčice, koje su izvele ritmičku vježbu »Uskrsna zahvala miru«. »Nepravda — mir — pobjeda« s puno fine elegancije i energičnosti, te s pravim zanosom i razumijevanjem izvele su djevojke. Zadnja tačka »Laku noć« (živa slika) bila je puna efekta i ljepote. — Sve tačke programa bile su pune slikovitosti, jer je pojedine grupe rasvjetljivao raznobojni reflektor. Akademija je priređena u Kat. Domu prvi put 25. III., a na zahtjev građanstva ponovljena je 31. III. t. g. — Čitava akademija služi na čast revnim č. ss. Predragocjenjene Krvi. Ovakav uspjeh neka im je poticaj za buduću još intenzivniji rad. —

IZ UREDNIŠTVA. Radi nepredviđene zapreke list nam nije mogao izaći, kao obično, u četvrtak popodne, već dan kasnije, u petak. Cijenjene čitaocce molimo, da to uvažite.

CILJEVI APOSTOLATA. S današnjim brojem opet nastavljamo s donošenjem članaka o apostolatu u vlastitoj sredini, koje smo bili počeli donositi još prošle godine. Željom, da sve, a naposre našu organizovanu katoličku omladinu, oduševlje i pouče, kako će što uspješnije razvijati apostolat u vlastitoj sredini.

SVE NAŠE POVJERENIKE molimo, da nam čim prije našom ček. uplatnicom, koju prilažemo današnjem broju, doznače pretplatu za prošla tri mjeseca, a i zaostalu za prošle godine, ako to još nijesu učinili.

KONFERENCE ZA MUŽEVE, ŽENE I MLADIĆE. Održali su vjerske konferencije o vrlo aktualnim temama: Od 13.—16. III. p. o. Leonard Bajić, profesor franj. bogoslovije u Makarskoj, muževima u crkvi sv. Dominika; od 17.—19. III. konventualac p. o. Ignacije Aljinović ženama u crkvi sv. Frane; od 27.—29. III. gimn. kateheta vlč. don Ante Spika mladićima u varoškoj župskoj crkvi. Sve ove konference završene su zajedničkom sv. Misom i sv. pričestju: za muževae na Cvjetnicu 17. III., za žene na Veliki četvrtak 21. III. i za mladiće na Mali Uskrs 31. III.

SKUPNA USKRSNA PRIČEST ZEN-SKE OMLADINE 31. pr. mj. i ove godine bila je uistinu imponantna. Sv. Pričesti pristupilo je oko 800 djevojaka. Bila ih je puna naša prostrana katedrala sv. Jakova. I na zajedničkom zajutarku u Kat. Domu sudjelovalo ih je oko 400. Brojno su dolazile i na trodnevne večernje propovijedi preč. don Ante Radić u Novoj crkvi. O ovoj lijepoj vjerskoj manifestaciji opširnije ćemo izvijestiti u slijedećem broju.

BLAGDAN SV. VICENCA FERERSKOGA slavi se u crkvi sv. Dominika u nedjelju 7. t. mj. U 5 s. ujutro bit će pjevane lekcije pak »Tebe Boga hvalimo«, u 6 s. bit će pjevana sv. Misa i blagoslov vode sv. Vicenca, u 7 i 8 s. tihe sv. Mise, u 10 s. svečana sv. Misa. U 5 s. popodne ruzarij, iza ruzarija, mjesto procesije, propovijed o sv. Vicencu, pak blagoslov polja sa svečevim moćima, pjevanje svečevih himne, blagoslov s Presvetim i ljubljenje svečevih moći. — Dodite, pomolimo se velikom čudotvorcu!

UMRLI Od 28. III.—4. IV. umrli su u Šibeniku: Uroda Božica Ž. Aleksandra iz Pirovca (61 g.), Štrkalj Mate pk. Mate (37 g.), Koštan Ivka pk. Grge (81 g.), Grubišić Mara ud. Ive (81 g.), Žlender Zlatko Vinkin (22 mj.), Pauk S. Bonaventura (Tomica) iz Gradca (75 g.), Kartelo Mile Matin iz Vačana (18 g.), mrtvorodeno Milovac Ante pk. Ante iz Zeljaka, Bédrica Duma ud. Pere (60 g.), Bašić Mihovil pk. Ante (63 g.), mrtvorodeno Bašić Stojke pk. Roke iz Benkovca, Ković Marija ud. Ivana iz Oliba (40 g.), Mihaljević Cvita ud. Ante iz Unešića (71 g.), Milovac Boja Ž. Ante iz Zeljaka (30 g.), Berović Stipe Nikin iz Rastina (novorođenče) i Malin Ivan Božin iz Tribounja (36 g.). — P. u m!

SVIM ČLANICAMA »ŽIVOGA SVIJETA« javljam, da je nakana klanjanja za slijedeći tjedan (7.—13. IV.): za mir među narodima i današnog Bog pošteđi strašnoga biča rata — Don Ante Radić.

U FOND NAŠEGA LISTA doprinio je prof. don Mate Garković (Split) Din 20. — Uprava harno zahvaljuje.

ODRŽANE PRIREDBE. Održana je križarska priredba u Slakovcima 31. III., te 4. IV. u Sarajevu proslava 10 godišnjice organizacije.